

พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารใน กรุงเทพมหานคร

Saving Behavior and Affecting Factor of Bankers in Bangkok.

นางสาวเบญญาภา สุขนี้ก

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครโดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research method) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 400 ตัวอย่าง และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติขั้นพื้นฐานและการทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อการออมโดยใช้สมการถดถอยเชิงเส้นตรง (Linear Regression)

ผลการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมพบว่า พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอายุงาน 1-3 ปี และเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ มีการออมเงินต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเป็นการออมเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน แต่ด้วยจำนวนรายได้(ต่อเดือน) ยังมีไม่มากพอ ดังนั้นจึงควรมีมาตรการมากระตุ้นการออมสำหรับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว โดยอาจจะมีการเพิ่มสิทธิประโยชน์จากการออมเงินกับต้นสังกัดธนาคารที่ทำงานอยู่ เพื่อจูงใจให้พนักงานธนาคารมีความต้องการออมเพิ่มขึ้น และให้แต่ละสถาบันการเงินติดตามและประเมินผลการออมภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง

Abstract

In this study, the researcher aimed to study saving behavior and affecting factor of bankers in Bangkok by using Quantitative research and survey research method with a questionnaire including sample of 400 self-report questionnaires and processed by SPSS for windows. The statistics used in analyzing the data were elementary statistics and factor analysis affected to saving behavior by using linear regression.

The results of the study saving behavior and affecting factor found that bankers in Bangkok were female aged below 30 years old and graduated bachelor degree and have working experience 1-3 years in practitioner level that have saving money below 5,000 baht per month with the major purpose of saving for spending in an emergency situation. However, their amount of income (per month) still not enough. Therefore, Therefore there should be stimulating measures in savings for such target groups which may increase benefits from saving money belong to such original affiliation for motivating bankers need to have savings higher and each financial institution should consistently observe and evaluate the savings within the organization.

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การออม เป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งโดยการเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ การออมส่วนใหญ่มีอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียมูลค่า และได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ หรืออาจจะเป็นรูปแบบการออมของการซื้อประกันสำหรับกรณีอุบัติเหตุ ล้มป่วยจากโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ จากสาเหตุเหล่านี้ หากไม่มีการออมก็จะทำให้ขาดรายได้หลักสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้ การออมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ทุกคนควรกระทำ เพราะในช่วงชีวิตของคนเรานั้น จะมีช่วงเวลาจำกัดในการทำงานเพียงแค่ช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งอาจจะแตกต่างกัน แต่สุดท้ายแล้ว การออมจะเป็นการสะสมรายได้เพื่อตอบสนองความต้องการในชีวิตของเรานั่นเอง

ในปัจจุบันโลกมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและรวดเร็ว แต่สิ่งที่เร็วกว่าคือเทคโนโลยีที่บังคับให้เราปรับตัวสำหรับอนาคตของเรา การทำงานของก็เป็นแหล่งรายรับหลัก ที่จะทำให้เรามีรายได้ในการดำรงชีวิต ในการใช้เงินในการแลกเปลี่ยนสินค้ามาใช้ในการอุปโภค บริโภค ซึ่งพนักงานธนาคารจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทชีวิตในการทำงานปัจจุบันมาก จะเห็นได้จากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ทดแทนแรงงานคน มีการลดจำนวนสาขาของธนาคาร และคาดว่าจะมีการลดสาขาลงอย่างต่อเนื่องในอนาคต ดังนั้นการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครจะแสดงถึงการวางแผนการออมเงินและจะเป็นตัวอย่างในการออมที่ดีให้กับประชาชนได้

จากสถิติเปรียบเทียบจำนวนรวมสาขาของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบในปี 2559 มีจำนวน 7,016 สาขา ในปี 2560 ลดลงไปจากเดิม 232 สาขาภายใน 1 ปี คงเหลือธนาคารพาณิชย์ในระบบจำนวน 6,784 สาขา และปี 2561 ที่ผ่านมามีจำนวนธนาคารพาณิชย์ลดลงอีก 72 สาขา คงเหลือธนาคารพาณิชย์ที่เปิดอยู่ทั้งหมด 6,712 สาขา จะเห็นได้ว่าในอนาคตธนาคารพาณิชย์จะยังมีแนวโน้มในการลดสาขาของธนาคารพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง จากตรงนี้เอง จะเห็นได้ว่าพนักงานธนาคารก็มีส่วนได้รับความเสี่ยงจากการลดจำนวนสาขาลง

ประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการออมและการเตรียมตัวของพนักงานธนาคาร ที่เป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงินโดยตรง รวมถึงเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบหลักจากการลดสาขาของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งพนักงานธนาคารเหล่านี้ มีความรู้เกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร รวมถึงความรู้เบื้องต้นในการออม ซึ่งจากเหตุการณ์ที่มีการลดจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ลงนั้น พนักงานธนาคารจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวยอมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในอนาคต ว่าจะต้องออมเงินอย่างไร หากสาขาที่พนักงานเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ จำเป็นต้องปิดเพื่อลดจำนวนสาขาตามนโยบายของธนาคาร

ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากพนักงานธนาคารเป็นอาชีพที่มีรายได้มั่นคงสม่ำเสมอ มีการปรับเงินเดือน มีรายได้เสริมจากโบนัส มีสวัสดิการ ค่าตอบแทน รวมถึงการสำรองเลี้ยงชีพอื่นๆ ส่งผลให้พนักงานธนาคารทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับข้อมูลทางเศรษฐกิจจากแหล่งข้อมูลภายในขององค์กรของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรม และจุดมุ่งหมายในการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จะนำข้อมูลจากการวิจัยไปปรับใช้ เพื่อ

ออกนโยบายวางแผนเศรษฐกิจให้สอดคล้องในประชาชนในประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานในกรุงเทพมหานคร มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

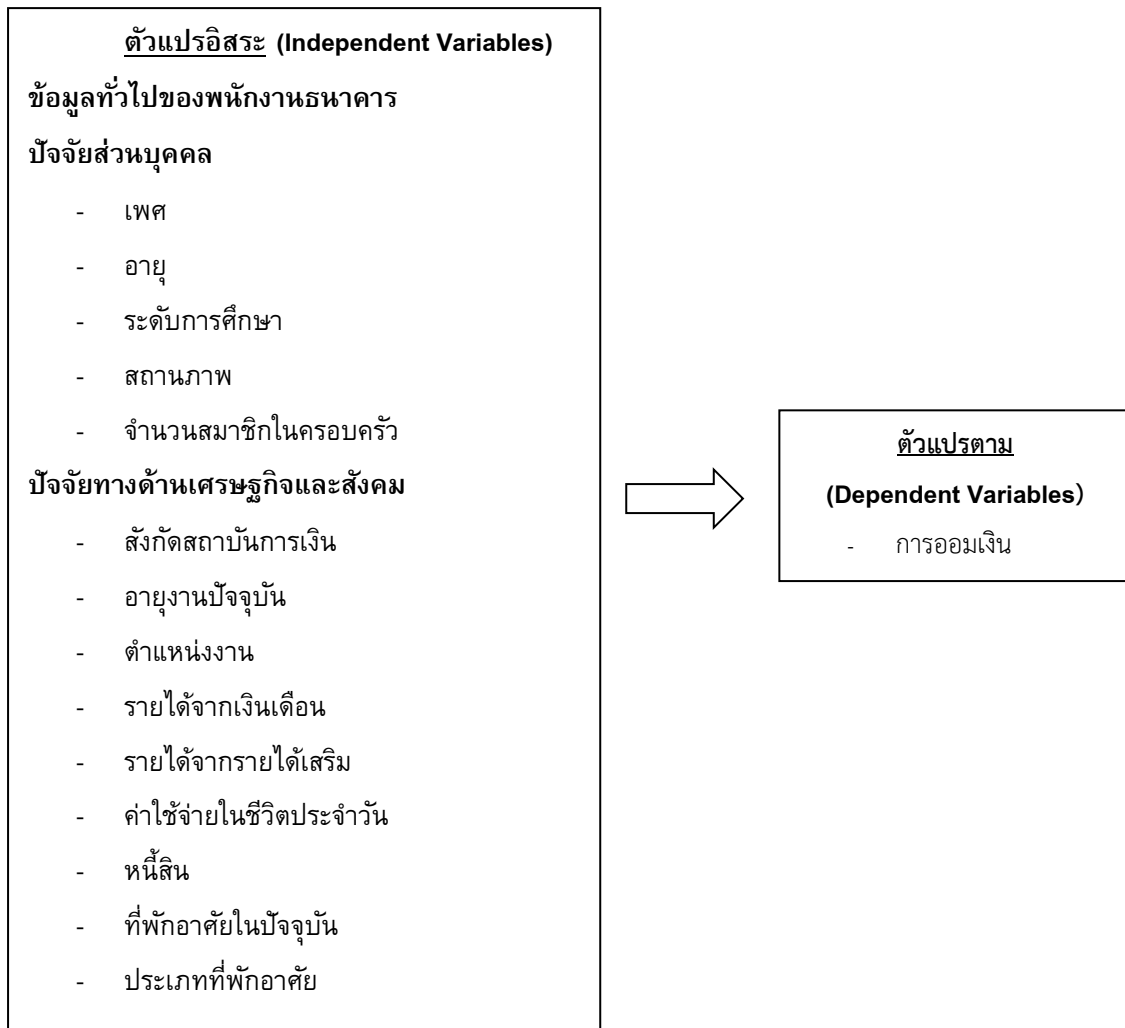
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน คือ พนักงานระดับปฏิบัติการและพนักงานระดับปฏิบัติการของสถาบันการเงินต่างๆที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Size) เป็นการสุ่มกลุ่มพนักงานระดับปฏิบัติการและพนักงานระดับบังคับบัญชาของสถาบันการเงินต่างๆที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานที่ที่ใช้ในการทำการวิจัย พื้นที่ที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล คือ สถาบันการเงินต่างๆในเขตกรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาในการทำการวิจัย เดือนกุมภาพันธ์ 2562 ถึงเดือนเมษายน 2562

กรอบแนวความคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมของงานวิจัยในอดีต ทำให้งานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานสำหรับการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างเช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ต่างกันส่งผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น สังกัดสถาบันการเงิน อายุงาน ตำแหน่งงาน รายได้จากเงินเดือน รายได้จากรายได้เสริม ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน หนี้สิน(ต่อเดือน) ที่พักอาศัยที่ต่างกัน ส่งผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

คาดว่าผลการวิจัยจะให้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานธนาคาร ที่จะทำให้สามารถออมเงินไว้ใช้ในอนาคตอย่างมีความสุข และเป็นการรักษามาตรฐานการดำเนินชีวิตต่อไปได้ หากมีการปรับเปลี่ยนบทบาทในหน้าที่การงาน
2. เพื่อช่วยให้การวางแผนการออมเงินมีรูปแบบการออมอย่างชัดเจนและเหมาะสมต่อการดำรงชีวิต
3. เพื่อช่วยให้สถาบันการศึกษา สามารถนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการวิจัย ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในวิชาการเงิน หรือเศรษฐศาสตร์ได้ เช่น การออม ความเสี่ยงแบบต่างๆ อัตราดอกเบี้ย ผลตอบแทนที่จะได้รับ ฯลฯ
4. เพื่อช่วยให้รัฐบาลกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อลดภาระของรัฐบาลที่จะต้องใช้งบประมาณในการจ่ายเงินให้กับพนักงานธนาคารหากถูกเลิกจ้าง
5. เพื่อนำเงินออมไปลงทุนเพื่อต่อยอดให้กับตัวเอง เป็นการเพิ่มมูลค่าของเงินออม และเป็นการกระตุ้นให้เศรษฐกิจมีการหมุนเวียน และส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Size) โดยใช้สูตรการคำนวณ Yamane (Taro Yamane .1973) และกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ความผิดพลาดไม่เกิน ร้อยละ 5 จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 ตัวอย่าง

2. การเลือกตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) ในการเก็บข้อมูล โดยการกำหนดจำนวนตัวอย่างของพนักงานธนาคารที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 ตัวอย่าง

จากการคำนวณข้างต้น พบว่าในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรอย่างแท้จริง ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 385 ตัวอย่าง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการศึกษาครั้งนี้ต้องมีจำนวนอย่างน้อย 385 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือการใช้แบบสอบถาม โดยรายละเอียดของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของพนักงานธนาคารที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของพนักงานธนาคารที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร
3. พฤติกรรมการออมของพนักงานธนาคารระดับปฏิบัติการและบังคับบัญชา ในกรุงเทพมหานคร
4. แบบสอบถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวบรวมข้อมูล และสร้างแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ร่างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และ วัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหางานวิจัย
3. ทำการทดสอบแบบสอบถามที่ได้ด้วยการลองนำไปใช้ ก่อนเก็บข้อมูลจริง 40 ชุด
4. นำผลแบบทดสอบที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง โดยการทดสอบความเชื่อมั่น ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลลัพธ์ของค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับ โดยให้ความคงที่ของแบบสอบถาม (Reliability $\alpha \geq 0.7$)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร ทั้งด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามโดยตรง และด้วยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทาง Social Media และส่ง Link แบบสอบถามทาง Google Drive และดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานธนาคารที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งพนักงานปฏิบัติการขึ้นไป จำนวน 400 ตัวอย่าง จนครบตามจำนวน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน ของการศึกษา พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครสามารถแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

- (1) แบบสอบถามส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่ม ตัวอย่าง
- (2) แบบสอบถามส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร
- (3) แบบสอบถามส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร ในด้านของปัจจัยทางเศรษฐกิจ
- (4) แบบสอบถามส่วนที่ 4 การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร โดยสมการถดถอยเชิงพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้นำประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการคำนวณสถิติต่างๆที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปผลต่อไป โดยใช้การคำนวณสถิติต่างๆดังนี้

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าเพศหญิงที่มีการออมมากกว่าจำนวน เพศชาย และมีการออมในระดับที่ต่ำกว่า 7,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 สำหรับพนักงานที่มีอายุ 26-30 ปี นับเป็นช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่มีการออมสูงสุด โดยส่วนใหญ่ออมต่ำกว่า 7,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 ในขณะที่ช่วงอายุ 31-35 ปี มีการออมต่ำกว่า 7,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 ระดับการศึกษาของพนักงานธนาคารที่มีการออมมากที่สุดคือระดับปริญญาตรี ที่มีการออมต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพโสด ส่วนใหญ่มีการออมต่ำกว่า 7,000 บาท จำนวนมากที่สุด 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25 และโดยส่วนใหญ่พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน มีการออมต่ำกว่า 7,000 บาท 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75

พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครสังกัดธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย มีการออมต่ำกว่า 7,000 บาท จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37 พนักงานธนาคารที่มีอายุงาน 16-20 ปี มีการออมระหว่าง 7,001-12,000 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75 พนักงานธนาคารตำแหน่งงานระดับพนักงานระดับปฏิบัติการ มีการออมมากที่สุดโดยส่วนใหญ่มีการออมต่ำกว่า 7,000 บาท จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้จากเงินเดือน ระหว่าง 25,001-30,000 บาท มีจำนวนเงินออมมากที่สุด โดยมีเงินออมต่ำกว่า 7,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.75 มีจำนวนเงินออมมากที่สุด รองลงมาคือพนักงานธนาคารที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้เสริมที่มีการออมมากที่สุดโดยส่วนใหญ่มีการออมน้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25

พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครสำหรับการออมในสถาบันการเงินส่วนใหญ่จะออมในรูปแบบของการฝากออมทรัพย์ จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69 รองลงมาคือการออมเงินในรูปแบบฝากประจำจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 การออมเงินในรูปแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9 การออมเงินในการซื้อสลากออมสิน, ธกส. จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32 นอกจากนี้ยังมีการออมในรูปแบบอื่นๆที่ไม่ใช่สถาบันการเงินอีกด้วย

การออมที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เป็นการออมในทรัพย์สินประเภทต่างๆ จากการวิจัยและรวบรวมข้อมูลสินทรัพย์ของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครมีการออมในรูปแบบของการ คือ ซื้อกองทุนรวม ซื้อหุ้น ซื้อประกันชีวิต ซื้ออสังหาริมทรัพย์ ซื้อทองคำ ซื้อพันธบัตรรัฐบาล กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ LTF,RMF

จากการออมในทรัพย์สินที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครได้มีการออมในทรัพย์สินดังกล่าวข้างต้น จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นการออมในรูปแบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาเป็นการซื้อประกันชีวิต จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 การซื้อกองทุนรวม จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 การลงทุนระยะยาว LTF, RMF จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 การซื้อหุ้น จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 27 การซื้อทองคำ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 การซื้ออสังหาริมทรัพย์ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 การซื้อพันธบัตรรัฐบาล จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.25 ตามลำดับ

พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครมากที่สุดคือ รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย จำนวน 187คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 รองลงมาคือ ระยะเวลาฝาก/ลงทุน จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.25 ปัจจัยที่ส่งผลปานกลางคือ อัตราเงินเฟ้อ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 ปัจจัยที่ส่งผลน้อยคือ โปรโมชัน/ของแถม จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 และ ปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดคืออัตราแลกเปลี่ยนจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออม ได้แก่ ระดับการศึกษา และ จำนวนหนี้สินต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 0.05 และ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว สังกัดสถาบันการเงิน อายุงานปัจจุบัน ตำแหน่งงาน รายได้จากเงินเดือน รายได้เสริม จำนวนค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ที่พักอาศัยในปัจจุบัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร ทุกตัวพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 13 ตัวแปร สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ที่มีค่าเท่ากับ .089 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยระดับการศึกษา และ จำนวนหนี้สินต่อเดือน ที่เหลือจะเป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครหลังจากตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แล้วพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาและหนี้สิน(ต่อเดือน) มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 0.05 และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครทุกตัวแปรพบว่า ระดับการศึกษา และหนี้สิน(ต่อเดือน) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 0.05 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.051 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยระดับการศึกษาและหนี้สินต่อเดือน ที่เหลือจะเป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t แล้วพบว่า ปัจจัยมีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษา และหนี้สิน(ต่อเดือน)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างเช่น เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน มีเพียง ระดับการศึกษา ที่สอดคล้องกับสมมติฐาน
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น สังกัดสถาบันการเงิน อายุงาน ตำแหน่งงาน รายได้จากเงินเดือน รายได้จากรายได้เสริม ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน มีเพียงหนี้สิน(ต่อเดือน) ที่สอดคล้องกับสมมติฐาน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

จำนวนเงินออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่เป็นเพศหญิงมีการออมมากกว่าเพศชาย อาจเนื่องมาจากลักษณะส่วนบุคคลของเพศชายและเพศหญิงที่มีความแตกต่างกันทำให้แนวการปฏิบัติ และแนวทางการดำรงชีวิตนั้นๆแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจมีความวิตกกังวล หรือขาดความมั่นใจหรือมั่นคงจะสะท้อนไปยังแนวปฏิบัติทัศนคติของเพศหญิงมีความระมัดระวังตัวเองในการดำเนินชีวิตมากกว่าเพศชาย ดังนั้นเพศหญิงจึงต้องการความมั่นคงและเกิดการสะท้อนไปยังการออมที่มีการออมมากกว่าเพศชาย

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.5 ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับอายุ 31-35 ปี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างจะเป็นกลุ่มที่มีการวางแผนระยะยาวในการทำงานและการดำเนินชีวิตมากขึ้น และเหลืออายุการทำงานน้อยลงไปด้วย ดังนั้น กลุ่มอายุดังกล่าวจึงเป็นกลุ่มที่มีการออมมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีเงินออมต่ำกว่า 7,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.5 ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท จะมีจำนวนเงินออมในช่วงเดียวกันคือ ต่ำกว่า 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26 เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท อาจจะมีความหวังในเรื่องผลตอบแทนที่สูงมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

กลุ่มสถานโสดมีการออมเงินต่ำกว่า 7,000 บาท มากที่สุด (กฤตภาส เลิศสงคราม, 2555:75) ได้ระบุตามที่เคยอ้างอิงจาก (เพชร ชุมทรัพย์, 2544: 4-6) ว่าการมีครอบครัวและความรับผิดชอบที่ต้องมีต่อครอบครัว ผู้ที่มีการรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว ทำให้กลุ่มดังกล่าวจำเป็นต้องออมมากขึ้น เพื่อเป็นการสะสมความมั่งคั่ง และมั่นคงให้รายได้ที่แน่นอนระยะยาว ดังนั้นผู้ที่มีสถานภาพโสดจึงมีการออมต่ำกว่า 7,00 บาท มากที่สุด ถึงแม้พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพโสด บางคนจะมีรายได้สูงขึ้นตามความสามารถในการทำงานและการปรับตำแหน่ง เนื่องจากการใช้เงินคนเดียวโดยไม่ได้รับผิดชอบต่อครอบครัว ดังนั้น ผู้ที่มีสถานโสด อาจใช้จ่ายเงินตามความต้องการได้อย่างไม่จำกัดและไม่มีการผูกพันอีกด้วย

กลุ่มพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน มีการออมต่ำกว่า 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.75 ซึ่งการที่พนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมาก แต่ก็ยังมี

การออมมาก เป็นผลมาจากส่วนใหญ่กลุ่มพนักงานธนาคารอาศัยอยู่ในบ้านของบิดา-มารดา ทำให้ไม่มีรายได้สำหรับที่พักอาศัยที่จำเป็นจะต้องจ่ายเอง และยังทำให้สามารถมีเงินออมเพื่อตนเองได้อีกด้วย

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงาน 16-20 ปี มีการออม 7,001-12,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.75 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มักจะเป็นกลุ่มที่ใกล้จะสร้างครอบครัว และมีการวางแผนในอนาคตเนื่องจากกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 40 ปีไปแล้ว เริ่มมีการออมเงินลดลง เพราะมีค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวเพิ่มสูงขึ้นนั่นเอง

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้จากเงินเดือน 25,001-30,000 บาท ร้อยละ 10.75 เป็นกลุ่มที่มีจำนวนเงินออมมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะเป็นผู้ที่มีรายจ่ายน้อย รายได้ต่อเดือนน้อย ไม่มีภาระหนี้สินเป็นทรัพย์สินขนาดใหญ่เท่ากับกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีรายได้ถาวรของ มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) มีความเห็นว่าคุณค่าจะกำหนดระดับการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ถาวร (Permanent income) หรือระดับรายรับในระยะยาว (Long term income) และความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมซึ่งเป็นค่าที่บอกให้ทราบว่าเมื่อรายได้ที่เปลี่ยนแปลงไป 1 บาท จำนวนเงินออมจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร จากหลักการที่ว่าเมื่อบุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้น บุคคลจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นแต่เพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงมีเงินเหลือเก็บไว้ออมได้น้อยลง

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้จากได้เสริม น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 50.25 เป็นกลุ่มที่มีจำนวนเงินออมมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะเป็นผู้ที่มีรายจ่ายน้อย รายได้ต่อเดือนน้อย เช่นเดียวกับส่วนของรายได้จากเงินเดือน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. พฤติกรรมการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครที่มีอายุงาน 1-3 ปี มีการออมต่ำกว่า 7,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 31 โดยที่จุดมุ่งหมายส่วนใหญ่เป็นการออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ดังนั้นควรหามาตรการในการกระตุ้นการออมเพิ่มขึ้นโดยอาจจะด้วยการเพิ่มสิทธิประโยชน์สำหรับการออมให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจให้ประชากรกลุ่มนี้ มีความต้องการในการออมเพิ่มขึ้น
2. พฤติกรรมการออมของพนักงานธนาคารในกรุงเทพมหานครมีสถานภาพโสดมากที่สุดถึงร้อยละ 70.25 ดังนั้นควรหามาตรการในการกระตุ้นการออมเพิ่มขึ้นโดยอาจจะด้วยการเพิ่มสิทธิประโยชน์สำหรับการออมสำหรับผู้ที่มีสถานะโสดให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจให้ประชากรกลุ่มนี้ มีความต้องการในการออมเพิ่มขึ้น และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสืบเขียนคำร้องจากทางคณะฯ เพื่อให้ทางคณะฯ จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สำหรับการตอบแบบสอบถามในการทำการวิจัยไปยังฝ่ายทรัพยากรบุคคลของสถาบันการเงินต่างๆ เพราะใช้ระยะเวลาทำการค่อนข้างนาน และมีหลายขั้นตอน
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการออมเกี่ยวกับบุคคลที่มีสถานภาพโสดในเชิงลึก เพราะในปัจจุบัน สถานภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก มีเพศทางเลือกมากขึ้น และมีการสมรสไม่จดทะเบียน(ยังไม่มีกฎหมายยอมรับเพศเดียวกัน)
3. ควรศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้มีความเข้าใจพื้นฐาน เช่น EXCEL , SPSS เพื่อสะดวกต่อการทำวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารใน กรุงเทพมหานคร” สามารถดำเนินการได้อย่างลุล่วง และประสบความสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องมาจากความอนุเคราะห์ของ อาจารย์ รศ.เริงรักษ์ จำปาเงิน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา และ คำแนะนำต่างๆทั้งในเชิงวิชาการ และการปฏิบัติงานวิจัยให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนช่วยชี้แนะถึงจุดบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ผู้ทำวิจัยได้นำไปแก้ไขปรับปรุงให้งานวิจัยฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา และเป็นไปตามรูปแบบในการทำวิจัยที่ถูกต้อง ทางผู้วิจัยรู้สึกถึงความซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกล่าวขอบพระคุณเป็นอย่างสูงแก่ ท่านอาจารย์มาไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณมารดา ที่คอยอบรมเลี้ยงดู สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัย ด้วยความรักและความปรารถนาดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ดร. ณัฐวุฒิ ฮันตระกูล , นายสุภิชฐ์ จันทร์เชิดชู , นายเสกสรร ลัทธิวิเศษย์ สำหรับการสละเวลา เพื่อตรวจสอบแบบประเมิน IOC และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณ พี่น้อง เพื่อนนักศึกษาปริญญาโทร่วมรุ่นทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษา ความห่วงใย และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่อำนวยความสะดวกในการทำวิจัยจนประสบความสำเร็จด้วยดี

นางสาวเบญญาภา สุขนี้ก

บรรณานุกรม

ทฤษฎีการบริโภค (*Consumption Theory*). สืบค้นเมื่อวันมกราคม 10, 2562. จาก

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:6CAYIshgqggJ:www.econ.tu.ac.th/oldweb/doc/course/EC/EC312/assignment/ans%2Bhw%5B1%5D.doc+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=th>

http://econ.tu.ac.th/archan/Napon/EC212_2-56/Lecture/EC212_2_56_Chapter5.pdf

กุลฐกาน ตั้งทิวาพร. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของบุคคลวัยทำงาน* สืบค้นเมื่อวันกุมภาพันธ์ 19, 2562. จาก

http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Mark/Kulthakarn_T.pdf

กฤตภาส เลิศสงคราม. (2555). *พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์*. สืบค้นเมื่อวันมกราคม 25, 2562. จาก

http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Hum_Res_Econ/Kritapas_L.pdf

ณพล สุกใส. (2556). *ปริมาณเงิน ฐานเงิน และแบบจำลองตัวทวิคูณทางการเงิน*. สืบค้นเมื่อวันพฤหัสบดี
19,2562. จาก

http://econ.tu.ac.th/archan/Napon/EC212_2-56/Lecture/EC212_2_56_Chapter5.pdf

นภลัย ไหมกัน. (2554). *สถาบันการเงิน*. สืบค้นเมื่อวันพฤหัสบดี 19,2562. จาก

<https://sites.google.com/site/napalai517/neuxha-bth-reiyn>

บุญรุ่ง จันทรินาค. (2554). *การออม*. สืบค้นเมื่อวันพฤหัสบดี 19,2562. จาก

<https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm>

ปพิชญา บุญศรี. (2555). *การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมกับการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ
กรณีศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์*

สืบค้นเมื่อวันพฤหัสบดี 20,2562. จาก

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/download/66918/54650/>

พัฒน์ ทองพิง. (2555). *การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ:กรณีศึกษาเฉพาะครูโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อวันมกราคม 10,2562. จาก

<http://libdoc.dpu.ac.th/research/149795.pdf>

รองศาสตราจารย์ ดร.พอพันธ์ อูยานนท์. (2554). *ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย*. สืบค้นเมื่อวันพฤหัสบดี 16,2562. จาก

<https://www.stou.ac.th/Schools/Sec/Services/e-Learning2/02-01.html>

พจรินทร์ รังศรีสัมพันธ์. (2558). *ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (Speculative Demand for Money)*.

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมและทัศนคติของลูกค้าธนาคารออมสินสาขาบึงชีบางปะกอก
กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อวันมกราคม 18,2562. จาก

http://www.researchsystem.siam.edu/images/independent/2559/The_relationship_between_saving_behavior_and_customer_attitudes_at_Government_Savings_Bank_Big_C_Bangpakok_branch_Bangkok/6.2_Chapter_2.pdf

ภิรมญา แก้วบังวัน. (2551). *การออมกลับทฤษฎีการบริโภค*. สืบค้นเมื่อวันพฤหัสบดี 19,2562. จาก

<http://www.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO6.htm>

วเรศ อุปปาดิก. (2554). *ทฤษฎีความต้องการถือเงินของ Milton Friedman*. สืบค้นเมื่อวันพฤหัสบดี 19,2562. จาก

[http://www2.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO22.htm /](http://www2.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO22.htm/)

ศตวรรษ ท่าช้าง. (2554). *การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย*. แบบแผนการออมของพนักงานสถาบันการเงินใน
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สืบค้นเมื่อวันกุมภาพันธ์ 19, 2562. จาก

http://www.researchsystem.siam.edu/images/independent/2559_%E0%B9%84%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%AA3/The_Behavior_and_factors_affect_saving_for_after_retirement_of_people_in_Bangkok/6.2_Chapter_2.pdf

อนงค์นุช เทียนทอง. กัญญรัตน์ วงษ์ชมพู. (2554). *พฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบัน
การเงินและข้าราชการ* สืบค้นเมื่อวันกุมภาพันธ์ 19, 2562. จาก

https://rtt.kku.ac.th/ejournal/pa_upload_pdf/451751.pdf